

Departament Administracji Podatkowej

AP9.842.8.2015.MHW

Panie/Panowie
Dyrektorzy Izb Skarbowych

W związku z sygnalizowanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich problemami dotyczącymi odbioru nadpłaty w urzędzie skarbowym na podstawie pisemnego pełnomocnictwa udzielonego członkowi rodziny podatnika, Ministerstwo Finansów Departament Administracji Podatkowej wyjaśnia, co następuje.

Do odbioru nadpłaty w urzędzie skarbowym nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.) regulujących udzielanie pełnomocnictwa w toku postępowania podatkowego. Stanowisko to wynika zarówno z brzmienia art. 136 ustawy - Ordynacja podatkowa, jego umiejscowienia, jak również charakteru czynności, jaką jest odbiór nadpłaty w urzędzie skarbowym. Powołany przepis, zamieszczony w dziale IV Postępowanie podatkowe stanowi, iż strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego udziału. Przepis ten dotyczy możliwości ustanowienia pełnomocnika przez stronę w toku postępowania podatkowego, a zatem - udzielenia pełnomocnictwa procesowego. Należy także odróżnić charakter czynności procesowych (np. złożenie odwołania, składanie wniosków dowodowych), które niewątpliwie mogą być dokonywane przez pełnomocnika, od charakteru czynności jaką jest odbiór nadpłaty w imieniu mocodawcy. Dla dokonania tego rodzaju czynności niezbędne jest pełnomocnictwo w znaczeniu cywilnoprawnym i powoływanie się na przepisy art. 136 i następne Ordynacji podatkowej nie jest uprawnione.

Umocowanie do odbioru nadpłaty może zatem wynikać wyłącznie z przepisów Kodeksu cywilnego. Podstawą może być przedstawicielstwo ustawowe, wówczas zakres umocowania będzie wynikał z ustawy i nie wymaga odrębnego ustanowienia, np. w przypadku uprawnienia rodzica jako przedstawiciela ustawowego małoletniego dziecka do odbioru nadpłaty należnej dziecku. W świetle przepisów Kodeksu cywilnego nadpłata w urzędzie skarbowym może być wypłacona również pełnomocnikowi na podstawie udzielonego pełnomocnictwa, czyli oświadczenia reprezentowanego.

Przepisy kodeksu nie regulują przy tym przypadków przedłożenia pełnomocnictwa z podpisem notarialnie poświadczonym. Należy zatem uznać, że w obrocie prawnym to od stron czynności będzie zależało, czy tego rodzaju poświadczenie będzie wymagane (za wyjątkiem nielicznych przypadków wskazanych w ustawie).

Należy mieć na względzie, że wydanie środków pieniężnych osobie nieuprawnionej, w przypadku wzruszenia pełnomocnictwa przez podatnika, może mieć znaczące konsekwencje

dla organu podatkowego. Biorąc jednak pod uwagę brak ustawowego wymogu notarialnego poświadczenia podpisu, możliwe jest dokonanie tej wypłaty na podstawie pisemnego pełnomocnictwa. Nie zwalnia to jednak organu podatkowego od obowiązku każdorazowego sprawdzenia zgodności danych osoby odbierającej nadpłatę z danymi osoby wskazanej w pełnomocnictwie, a także innych danych precyzujących zakres czynności (np. tytuł nadpłaty, wskazanie deklaracji, z której wynika nadpłata, wysokość kwoty nadpłaty).

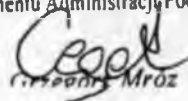
W przypadkach budzących wątpliwość pracownika urzędu co do autentyczności pełnomocnictwa, np. zgodności danych osobowych osoby wskazanej w pełnomocnictwie, danych precyzujących zakres czynności, np. tytuł nadpłaty, z jakiej deklaracji wynika wysokość kwoty zwrotu, organ podatkowy powinien je wyjaśnić z mocodawcą wskazanym w pełnomocnictwie, wykorzystując dostępne środki komunikacji. W celu uniknięcia jakichkolwiek wątpliwości co do skutków prawnych faktu wezwania dokonanego w innej formie niż pisemna, pracownik organu podatkowego korzystający z tej formy porozumienia się z podatnikiem powinien utrwalić ten fakt w aktach, w formie podpisanej przez siebie adnotacji.

Niniejsza opinia dotyczy wypłat realizowanych bezpośrednio przez organ podatkowy. W przypadku obsługi kasowej urzędu skarbowego przez podmioty zewnętrzne (banki, instytucje finansowe), odpowiedzialność za dokonanie wypłaty osobie uprawnionej ponoszą te podmioty. Właściwe jednak wydaje się udostępnienie im niniejszej opinii celem rozważenia możliwości stosowania zasad w niej wyrażonych i skorelowania z nimi zapisów przyjętych w ich regulaminach wewnętrznych.

Otrzymują:

- Adresaci (drogą elektroniczną)
- a/a

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Administracji Podatkowej

Grzegorz Mroz